

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek

Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 15. SEPTEMBER 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 37.

Drzost

U lipenské přehrady přistál západoněm. vrtulník, vzal na palubu několik osob a odletěl s nimi v západ. doprovázen stíhacími letadly PČS, kteří ale před tím právě dvakrát bděli nebyli, neboť ten-
týž vrtulník podletěl čs. radarovou zónu již potřetí a vyvezl celkem jedenáct lidí. Tři zůstali v rukou čs. uradů a nechťeli bychom být v jejich kůži.

Podle čs. i mezinárodního práva jasné a nediskutovatelné porušení vzdušného prostoru cizího státu a nedovolené překročení cizí státní hranice.

Komunistická tisková mašinerie se roztáhla na plné obrátky. "Celá světová veřejnost," rozuměj komunisticky prosovětské země, jakož i "všechny světový tisk," rozuměj bolševický tisk, se pohoršují nad "pokusem určitých západoněm. politických kruhů o návrat do období studené války a které by chtěly zanašet do střední Evropy svoje gangsterské

manýry, odkoukané od zločineckých podsvětí (která ale Československo zásobuje podloudně za valuty zbranění Made in Czechoslovakia), ale přepočítali se!"

Nemusíme snad zvláště podtrhovat, že s podobnými akcemi, i když zahrnujeme odvažného amerického pilota Mr. Meekera upřímným obdivem, nesouhlasíme, jako nemůžeme schvalovat únosy letadel, byť i z důvodů nezločinných. Avšak na druhé straně nemůžeme jinak než znovu a znovu připomínat, že kdyby svět nebyl býval připustil zrod prokleté říjnové revoluce, nebylo by ani východoevropského sovětského koncentráku, nebylo by krkolomných útěků komunismem postižených, nebylo by bafrování lidského života se vším, co k němu nevymnutelně patří a po čem člověk touží.

Nestačíme se divit, s jakou rozhodností odsoudilo ÚV SED a tisk NDR "Hrubé porušení čs. státního výsostného území." Bledneme zlosti, když bulharské deníky prahnýřují "porušení čs. státního svrchovaného území," a zdůrazňují, že akce je "proti-
kladem dobrých vztahů mezi národy."

Otvírá se nám kudla v kapsce, když sovětské listy odsuzují "pirátské narušení čs. výsostného prostoru, násilný únos a ohrožení životů nevinných lidí." Skoro na den sedm let po prachšprosté gangsterské okupaci Československa komunistickými hordami mluví okupanti o "čs. výsostném území," o "čs. suverenitě" a o "zločineckém překročení čs. hranic"! Drzost, zasluhující udělení řádu Rudé hvězdy. Tenkrát před sedmi lety nepřiletěl jenom jeden jediný vrtulník, nabízející svobodu pokorěným lidem, ale přiletěly desítky letadel se zbraněmi a výsadkáři, přijely tisíce "anonymních" tanků, desetitisíce cizích po zubu ozbrojených komunistických žoldnéřů se rozlili po československém výsostném území, vraždili, loupili, okrádali, znásilňovali, zapalovali a bylo jim srdečné jedno co a

(Pokrač. na str. 7)

Kulhavý poutník

Ferdinand Peroutka

Dostali jsme dopis: Jakou politiku vlastně zastáváte? Když se na nás takto přísně dokročí, dáváme si myšlenky do pořádku.

Podle našeho mínění zastupujeme tyto ideje: 1) Politika je praktická činnost mezi lidmi, liší se od osamělé činnosti literáta, který doma piše na papír. 2) Lidé — lidstvo — dlouho toužili a vzdychali po demokracii. Když přišla, držme se jí bez horečného bažení po věcech nových. Vyzkoušejme, co dovede. 3) Demokracie není dílo přírody, je dílo člověka, které musí být pěstováno a ochraňováno, jako ostatně všechny dobré věci. 4) Demokracie má své nástroje, jedním z nich je kompromis. Kdo vyhlásí "Pryč s kompromisem", nevyhlásuje to jen sobě, nýbrž také jiným, kteří možná jsou bezohlednější nebo silnější. 5) Lidé se narodili a chtějí žít. Není k nim laskav, kdo pomlouvá život. Bud' život na naší planetě vznikl jako celkem přijatelný omyl Vesmíru,

nebo je sláva v tom, že život existuje. Mají lidé, třeba i v kamenném jinak Vesmíru, vůli a sílu, aby vydrželi privilegium existence a vědomí, jež jim bylo uštědřeno? Mohou dokonce nalézat zalíbení v existenci? Kam směřuje jakoby organizované hanoření života? Toto je otázka nad velkou částí nejmodernější literatury. 6) Od větší věci k menší. Po dlouhém toužení generací vznikl samostatný československý stát.

V bouřlivé naší době svítí a zhasíná. I když zatím nebyl trvalým faktem, je trvalou tendencí. 7) Žijeme v době srážek protichůdných tendencí, z nichž některé nejsou více než lehkomyšlnost nebo vycházejí z nevědomosti, ale přece se vypínají. Jak v tomto zmatku zachránit praktický život? 8) Domníváme se, že existuje něco, co zasluhuje jméno český realismus. Postupně, každý ve své době, jej vyjádřili Havlíček, Masaryk, Karel Čapek. Je-li možno, umíme-li, chceme ten realismus dále pěstovat

Vedle mrtvých je třeba také živých spojenců. V západním Německu vyšla kniha, v níž mladí sociálně demokratičtí ekonomové vyjádřili své smýšlení. Kniha nabývá významu tím, že k ní napsal předmluvu nynější vůdce německé sociální demokracie a zároveň německý kancléř Schmidt. Z toho můžeme soudit, že kniha nechce být a není vzdálena praktické politiky.

Kniha zastupuje směr, jež nazývá kritickým realismem. Zastává se střízlivosti, což je dosti odvážné v této době — před soudem literátů a mládeže. Nesympatizuje s entusiasmem, vidí v něm spíše překážku. Avšak současný argument bývá: "Je tak nadšený, že jistě má pravdu!" Nebo: "Obsadili universitu, vyhnali profesory a pátili archivy: jak velice si musili být jisti!" Nechutí k entusiasmu možno nalézt i tam, kde by to laik nečekal, v radikálním Friedrichu Nietzschevi. "Kdo chce psát (Pokrač. na str. 3)

GONCALVES VYŘÍZEN - PROZATÍM

V minulém úvodníku jsme se zabývali pozoruhodnou skutečností, že v Portugalsku je teď armáda jedinou nadějí demokracie. Naznačili jsme také, že záleží na Moskvě, zda prostřednictvím malé, počtem nevýznamné portug. kom. strany vyprovokuje a vezme si na svědomí krveprolí. Byla to skutečně portugalská armáda, která v minulých dnech došla svému prohlášení, že nedopustí, aby valné většině národa terorem vládla nevelká menšina. Donutila prokomunistického ministerského předsedu generála Vasco Goncalvese k tomu, že odstoupil. Je jisté, že si uvědomil, že by byl jasným spoluvinníkem krveprolí. V zemi je malý oddych. Co dál udělá Moskva? Země za železnou oponou zatím rodí nad novými portugalskými událostmi krokodýlí slzy.

Případ pro détente . . .

Psáno pro Americké listy

— Všechny státy tím či oním způsobem chrání své hranice. Také rakouští celníci chodí ozbrojeni a je-li třeba, tedy jistě své zbraně i použijí. — Tak praví Rudé Právo a má jistě pravdu. Neboť Rudé Právo má vždy pravdu, samozřejmě. Má taky dlouhou tradici v tom, klerak věci bagatelisovat a klerak schovávat velké lži za malé pravdy.

Bezesporně je tedy pravda, že každý stát takovým či jiným způsobem chrání své hranice. Pokud jde o tuto informaci nemůžeme protestovat ani proti jedinému jejímu písmenu. Rovněž pak je bezesporně pravda, že také rakouští celníci chodí ozbrojeni, za hranici této malé pravdy už ovšem začíná rudo-
právní říše bájí. Zůstává ne-

vyřčeno, kde jest ona hranice, kdy je třeba používat zbraně. Proti lidem.

Lidé, po kterých se střílelo a stíli na československých hranicích nejsou pašeráci, nejsou zločinci přechájející před ramenem zákona, které je pronásleduje. Tihle lidé jsou zoufalci bez jakékoli jiné možnosti, opustit oblast kde si prostřednictvím svých

tučnicí v Socialistickém svazu mládeže.

Rakouští celníci možná střílejí po pašerácích, aspoň Rudé právo to tvrdí, zcela určitě ale nestíli do žen a do dětí. Když už pomíneme skutečnost, že policejní organizace střežící rakouské hranice není indoktrinována socialismem, a že se i jinak a zásadně liší od organizace čs. Pohraniční stráže, tedy i když pomáme tohle všechno, tedy se do žen a do dětí na rakouských hranicích nestíli (v případě čs.-rakouských hranic ovšem jen z Rakouské strany) přinejmenším proto, že ženy a děti v Rakousku nemají potíže s tím opatřit si pasy, a vůbec pak už do těch pasů nepotřebují cosi co se jmenuje výjezdni doložka.

(Pokrač. na str. 5)

JAN BENEŠ

představitelů vládní lid. Oblast tak řečeno básnického socialismu. Ptáte-li se co je to lid, tedy vězte, že pracovníci aparátu ÚV KSČ, Hlavní správa SÚB a nějaký ten přerostlý svazák spokojeně

O ČESKOSLOVENSKU

Český spisovatel

Pavel Kohout se vrátil do vlasti z první zahraniční cesty, kterou mohl za posledních šest let podniknout. Ve vzkazu zasláném starostovi města Lucernu, dr. Hansu Rudolfa Meyerovi, Kohout vyjádřil naději, že jak on tak i jeho kolegové, kteří se rozhodli nevzdát se ani svého přesvědčení, ani vlasti, budou moči nyní do zahraničí cestovat snadněji. Sedmačtyřlčetilý Kohout se ženou dostali třítýdenní výjezdni doložku do Švýcarska, kde se v Lucernu konala premiéra Kohoutovy nové hry Ruleta. Její děj se odehrává v před-revolučním Rusku. Premiéru odmítl švýcarské občanstvo desetiminutovým potleskem. Díla Pavla Kohouta jsou v Československu zakázána.

Lid sedí doma,

ale vládní představitelé vesle navazují "volnější kontakty". Momentálně je na cestách po Jižní Americe československá parlamentní delegace vedená Aloisem Indrou. První zastávkou je Argentina.

Zboží na vlnách

Československá plavba lasko-oderská vyexpedovala po vodě do zahraničí letos už celkem 110.000 tun zásilek. Na kontě vnitrostátní přepravy má 220.000 tun. Do zahraničí — Hamburgu a Magdeburgu se vozi hlavně keramické suroviny, uhlí a stroje. Do Československa se přivážejí zejména olejiny a krmné šroty. Na vnitrostátní lince vede stavební písele.

Stálý zástupce ČSSR

v Organizaci Spojených Národů Dr. L. Šmíd byl zvolen prvním místopředsedou pracovního výboru 7. zvláštního zasedání Valného shromáždění OSN. Úkolem výboru bude vypracovat závěrečné zprávy o výsledcích jednání.

Díky studentům-brigádníkům

bylo v republice sklizeny do počátku září už šedesát procent chmele. To je také množství, které má jít letos na export. Letošní kvalita "zeleného zlata" je velmi dobrá.

RP: změna

Dostí nenápadně zpráva v Rudém právu praví, že předsednictvo ČV KSČ "vyhovělo žádosti soudruha Miroslava Moece a od prvního září ho uvolnilo z funkce šéfredaktora Rudého práva." Novým šéfredaktorem se stává nový Oldřich Švestka, dosud tajemník UV KSČ... Co to asi soudruh Moece provedl, že byl "na vlastní žádost" vyhozen?

Praha — Bukurešť

Předseda vlády ČSSR byl na oficiální návštěvě v Rumunsku, kde se setkal i s rumunským prezidentem Nicolae Ceausescu. Neslané-nemastné společné komuniké hovoří vlastně jen o tom, že lze rozvíjet vzájemné hospodářské styky a že nejsou překážky k utužování "tradičního rumunsko-československého přátelství".

Pelhřimov

oslavuje letos v září už sedm set padesát let od svého založení. Třičtvrté tisícovky — to už je nějaký věk! Moderní výstavba se usazuje na okraji města, takže neruší historické jádro v centru. Jedno ze sídlišť, nedávno postavené Pražské, má dokonce saunu.

Kampaň pokračuje

Alexander Dubček, bývalý první tajemník ústředního výboru KSČ, byl vyloučen z odborové organizace. V podniku lesní správy — kde byl údajně přecházen do oddělení zalesňování — tak bylo rozhodnuto na schůzi, při níž mu nebylo dovoleno přečíst text jeho dopisu Federálnímu shromáždění; dopisu, který byl a je příčinou kampaň proti němu vedené.

Protesty

Významní duševní pracovníci (francouzští a britští vědci, ruští spisovatelé Nekrasov a Maximov, předseda norského PEN-klubu, profesor František Janouch a Luděk Pachman) protestovali v dopise generálnímu řediteli organizace UNESCO proti pronásledování intelektuálů v Československu.

15 milionů lidí na prodej

Když se před sedmi roky dnešní sovětský místopředseda v Praze dušoval, že s Dubčekem stojí a padá, stejně mu to nikdo nevěřil, protože jeho politické meziválečné taneční umění bylo v tuzemsku známé jako falešná pětka. Byv odlišně komunistickou ideologií všech směrů, odstínů a kultů a v touze po korunování svého potměšilého politického přesmyčkování dokázal, že pravda v komunistickém názvosloví znamená taktiku okamžiku potřebu, zrada politické ideologické dribling a slib spolupráce a koexistence dobře utajovaný podvod. Nejsme dnešní, proto víme a známe. Jde o to, aby věděli a znali i ti ostatní, kteří sice také nejsou

dnešní, zato ale jsou žalostně naivní.

Spolupráce v humanitární oblasti, jak se praví skoro svatě v dokumentu obloženém 35 autogramy šéfů vlády, jant a diktátor — a člověk by mané zaplakal samým dojetím, si klade za svůj cíl usnadňovat "volnější pohyb a kontakty, individuální a kolektivní, soukromé i oficiální mezi osobami..." Dále pak ještě slibněji: "Žádosti o krátkodobé cesty za účelem setkání se členy rodin budou posuzovány bez rozdílu, pokud jde o zemi původu nebo určení; existující předpisy pro vydání cestovních dokumentů a viz budou aplikovány v tomto duchu. Vystavení a vydání takových dokumentů bude se vyřizovat v únosných časových lhůtách."

Po prvním přečtení by člověk samou radostí a nadějí zajásal, po druhém poněkud v jasném ochladne a po třetím přeslabikování přestane jásat úplně a ztuhne v monolit. Neboť — o jakou humanitární spolupráci, jakou volnost pohybu a kontaktů, jaké posuzování žádostí vlastně jde?

Je nám známo, že existuje oblíbená byrokratická sovětská fráze: žádosti se nevy-

hovuje, protože Vaše cesta se neshlazuje se zájmy čs. státu, nebo tak nějak — proti tomuto rozhodnutí není odvolání — a šmytec!

V Helsinkách podepsaný dokument se dotýká i bezpředmětů v Evropě, tudíž: Vaše cesta, soudružno, se nejen neshlazuje se zájmy čs. státu, ale mohla by vyvolat porušení (Pokrač. na str. 7)

Pražská fantazie

V souvislosti s akcí amerického civilního pilota Barryho Meekera, který odvezl z československého území soukromým vrtulníkem do západního Německa několik uprchlíků z Německé demokratické republiky, odmítl mluvčí bonnského ministerstva zahraničí jako "úplně nesmyslné" obvinění pražské vlády, že šlo o akci provedenou s vědomím západoněmeckých úřadů. Také představitelé bavorské zemské vlády odmítly výmysly o kulometné střelbě z paluby vrtulníku. Podle policejního šetření nebyly v inkriminovaném stroji nikdy instalovány žádné zbraně a nebyly zjištěny ani důkazy, že by bylo při akci z paluby helikoptéry použito jiných, příručních zbraní.

Navrátilová

poráží

Helsinki

Martina Navrátilová, československá tenisová hvězda a jedna z předních hráček světa, požádala ve Spojených státech o politický azyl. Osmnáctileté naději začínali sportovní představitelé režimu pomalu, ale jistě klást překážky. Prý se moc "amerikanizuje", a bude muset být víc doma a ve styku s tělovýchovnými funkcionáři. Citila, že její kariéra a rozvoj mohou být kdykoli zastaveny na nátlak shora... Exil Navrátilové je typickým dokladem skutečné hodnoty "Helsinek". Vše jde po staru. Nic se nemění k lepšímu. I špičkoví lidé žijí doma ve stálém strachu a na milosti strany a vlády. A co ty bezejmenné miliony, které nemají možnost na kolbištích světa reprezentovat "barvy své socialistické vlasti" a volit svobodu? Jím za ostatním drátem hranic zbývá jenom ten strach a ta nemilost...

SEDM DOPISŮ

V pařížském nakladatelství Edition de la Seine vyšlo nedávno ruské znění publikace Sedm dopisů z Prahy, které už předtím vyšly italsky a německy. Jde — jak jsme už psali — o zprávu anonymního pražského autora o intelektuální situaci v Československu.

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávek Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici AL do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou AL vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci v Evropě a také platby za EL je možno okamžitě přerušit na níže uvedenou poštovní schránku a konto.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 61 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfr. 85, Připíšte účel platby: EL
 - červenou poštovní poukázku (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Flm 70, Postfach 70 0254 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postcheckkonto 3281 90 — 608, Postcheckamt Frankfurt.
 - v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (čistou ohodnotíte zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplníte ve všech dílech; nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postcheckkonta 3281 90-608, Postcheckamt Frankfurt/M. a adresu FK, 6 Flm 70, Postfach 70 0254.
 - ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním "z. G. Americké listy"
 - převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. O. bestrass, 8033 Zürich s poznámkou "z. G. Americké listy Pö. 622 890".
- Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,30 ve Švýcarsku ročně SFr. 50.00, pololetně SFr. 25.00, čtvrtletně SFr. 13.00 v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

AMERICKÉ LISTY, evropské vydání — EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Edition for Europe — EL. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

ZAJÍMÁTE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly bodce místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bolavým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska ránce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stane se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: EVROPSKÉ LISTY.

FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Přiláskují se za odběratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoroční, pololetní, čtvrtletní. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno: Adresa:

Kulhavý poutník . . .

(Dokončení se str. 1)

pro pravdu, nesmi psát pro entusiasty", napsal Nietzsche. Autoři knihy dovolávají se sociálního filosofa Karla Poppera, který je v Americe skoro neznámý, nebo aspoň není citován v debatách. Popper ozřejmil charakter svého filosofování, když napsal: "V politice jako v medicíně ten, kdo slibuje příliš mnoho, pravděpodobně je šarlatán."

Místo aby rozvíjela vlastní a novou teorii o všech věcech, kniha spíše zkoumá teorie dosavadní. Je to značná zásluha. Kdo si dává záležet na tom, aby vždy vyžadoval novou teorii, vystavuje se nebezpečí, že ji dostane. Tolikrát jsme to viděli. Nová teorie zabíhá v jedné sezoně a uhasne v následující. V poměru k tomuto

pestrému roji kniha mladých německých sociálních demokratů je téměř asketicky disciplinovaná. Právě se v ní: "Místo abychom odhalovali pravdu, snažme se aspoň varovat se omylů", "nejnaléhavější problém je zamezit zbytečné lidské utrpení", "Politika je, pragmatické jednání."

Jak pro sociální demokraty je nevyhnutelné, kniha se zabývá marxismem. Uznává, jak snad všichni uznáváme nebo bychom měli uznávat, dějinnou zásluhu Marxovu. Nejživějšími barvami Marx namaloval nezapomenutelný obraz lidské tísně a utrpení, jež nekontrolovaný kapitalismus dovede způsobit. Kni-

ha uznává velikost tohoto výkonu — s tím kritickým dodatkem, že Marx ličil poměry své doby, kapitalismus ze začátku devatenáctého století, jemuž se kapitalismus století dvacátého neodobá. Také politické postavení dělnictva v Marxově době a v naší se sobě naprosto nepodobají. V tom také asi všichni souhlasíme — s výjimkou sovětských komunistů, kteří často ze svých důvodů zamlčují rozdíl mezi dvěma dobami. Povaha kapitalismu ze začátku devatenáctého století svedla Marxe k falešným proroctvím, z nichž nejomylnější bylo toto: propast nemilosrdnosti mezi majiteli výrobních prostředků a dělníky bude se dále prohlubovat, až nastane stav naprosto nesnesitelný a vypukne vzpoura otroků. Život šel jinak, mírnější cestou. Marx zanechal za sebou prázdný prostor mezi pomýleným proroctvím a skutečností. Sovětští komunisté — vědomě — nikdy v tom neudělali po-
řádek a vyplňují toto prázdno podle své libosti. Jejich libost je taková, že po otroctví hospodářském nastolují otroctví politické.

Autoři knihy si počínají, jak pozorovatel si má počínat: Pozorují. Historie jednoho století je přesvědčila, že politická síla socialismu rostla současně se silou demokracie, a že vymoženosti sociální, ukojení hmotných potřeb rostly zároveň s rozvojem výroby a vynalézavostí, jímž západní demokratické státy nastavily do cesty žádné ideologické překážky. Z toho autoři knihy usuzují, že demokracie je systém, v němž "na konec rozum nejspíše se uplatní". Jak jim se jeví, pravda je rozdělena. Karl Popper žádá takovou politic-

kou rozpravu, v níž účastníci "třeba se i dají přesvědčit jinými". "V zásadě", praví se v knize, "všechny posice je možno kritizovat."

Uznáme-li, že všechny posice (názory, přesvědčení) možno kritizovat, mohlo by se nám zdát, že základna snášenlivosti, principu kompromisu byla nalezena. Nelíbí-li se někomu slovo "kompromis" — můžeme říci: "ohled na všechny stránky pravdy". Avšak nemnoho tím získáme. Jsou taková, kteří pohrdají jak kompromisem tak ohledem na všechny stránky pravdy. A: je možno všechny posice, názory kritizovat? Sovětští komunisté nám praví, že nikoli, že jejich posice je nekritisovatelná. Nekritisovatelná do té míry, že jim dává spoustu zvláštních práv, od práva na pronásledování jedinců až po právo invaze. Sověty jsou přesvědčeny nebo si usmyslily, že budou přesvědčeny, že odhalily a osvojily si jedinou existující pravdu, "absolutní ideu", povýšenou nad všechny polemiky. Jindy říkají, že zastupují "zenit historie". Po první světové válce Karel Čapek polemisoval proti absolutním ideám: vražedná válka vznikla z viry států, že zastupují absolutní, nekritisovatelnou pravdu a že je jejich povinností vybojovat lidstvu účast na této jejich pravdě.

Mladí němečtí sociální demokraté odhalují souvislost mezi utopií a násilím. Utopisté se zdá, že lidé pomalu se šourají; cítí, že je oprávněn je pohánět. V pravém opaku mladí němečtí sociální demokraté se uchylují do všestranné skromnosti. Dospěli k přesvědčení, že politika, všechny politické the-
se, jsou obtěžkány nejistotou. Z toho jim vyplývá nutnost demokratické metody, která prostředkuje mezi mnohostí politických cílů, doporučuje změnu "krok za krokem" a vždy hledá dostatečný souhlas většiny.

Toto je schopno vyvolat jen zivnutí na straně obratné pišícího radikálů. Má představa střízlivé politiky žádného spojení? Má, ale je pomalý, často přichází až po katastrofě. Josef Čapek, bratr Karla Čapka, napsal knížku "Kulhavý poutník". Knížka je o tom, co po obou stranách cesty vidí ten, kdo po ní pomalu kulhá, a co neopozorovali ti, kteří dychtivě a hrde kolem něho přeběhli. Pro kulhavého poutníka mluví historie. Totikrát se už stalo, že ti, kdo se rozběhli, zastavují se a rozhlíží, jdou i kus cesty zpátky. Tu kulhavý poutník je dostihne, jak sedí v příkopu u cesty a čekají na Godota nebo na něco jiného. Četli jsme vyznání bývalého radikála. Končí: "Uvědomil jsem si, jak složitý je svět a jak důležité je zachovat svobodné badání a racionální rozpravu."

S Voskovcem o filmech V + W

Osmnáctého září budou mít Češi a Slováci z New Yorku a okolí příležitost skočit na půl hodiny rovněma nohama do československého představení: uvidí 4 filmy, které v letech 1931 až 1937 natočili V+W. Polovička této známé firmy žije v New Yorku. Optali jsme se pána Jiřího Voskovce, zda shledává mezi oněmi čtyřmi filmy nějaké pojítka. Řekl nám:

"Musím začít tím, že ty filmy jsou zcela odděleny od našeho divadla. Až na jeden. Jak vznikaly? My jsme byli strašně fandové do filmu, hlavně amerického. Werich a já. K divadlu jsme měli poměr povýšený a ležerní — ono taky bylo tehdy v Praze hrozně špatný divadlo. Když jsme začínali, cítili jsme se oloumně volní, bezprostřední, proto se nám podařilo udělat divadlo, které mělo svůj charakter a speciální styl. Šlo to udělat s takovou lehkostí, protože jsme si o tom moc nemysleli. Ale jen jsme měli trošičku divadla nadělaného, hrnuli jsme se dělat film. Samozřejmě jsme to neuměli. Mně je náš první film *Pudr a benzin* sympatický, protože mi připomíná ovzduší filmování a co jsme si od něho slibovali, ale když se na to dívám trochu objektivně, je to film velice nedokonalý a hodně zmatený. Prosím — jsou tam dobrá místa — komický balet, například, třebaže nám tenkrát někteří specialisté říkali, že to je divadelní a do filmu to nepatří, ale s tím nesouhlasím. Já myslím, že to je prostě číslo, které se odehrává na jevišti a děj filmu je ve spojení s divadlem. Tak proč ne? Vcelku je však ten film neobyčejně rozházený a jaksi bezradný. Byli jsme, zkrátka, přílišni fandové do filmu, než abychom ho mohli dělat tak svobodně a s takovou samozřejmostí jako divadlo. Byl to omyl a museli jsme se potom učit dělat film

a dělat divadlo. My jsme se náhodou v první revue — *Vest Pocket* — střetli — ale to nemělo s náma nic společného, to nám někdo vedl ru-
ku, nějaké božstvo — podruhé jsme padli na obličej ve *Smoking Revue*, protože to bylo opakování *Vestpocketky*, imitovali jsme sami sebe a zjistili: to nejde. Přišli jsme na to, že kumštýř, aby si udržel úspěch musí být podruhé dvakrát tak dobrý jako byl poprvé a poletěl třikrát tak dobrý a tak dále, pokud to vydrží násobit. Jediné pak budou lidi říkat: ten je vždycky dost dobrý . . .

Řikáte: pojítka mezi těmi filmy. Myslím, že trochu odpovídají našemu vývoji na divadle, že se v nich učíme, stáváme víc profesionály. Mně se však nejvíce líbí druhý film *Peníze nebo život*, sice je ještě taky poměrně primitivní, ale má velkou jednotu dějovou, tématickou a stylovou. A dobré tempo. *Hej rup!* — dobrý film a velký úspěch. Nemám rád poslední — *Svět patří nám*. Především se nezachoval celý — je to zázrak, že se během nacistické okupace vůbec něco z našich filmů zachovalo — necelý je z nich jedině tenhle poslední. Následkem čehož je místy nesrozumitelný, chybi spousta scén. A potom je film adaptovaná naše hra *Rub a líc*. Hra to byla dobrá, ale film není ani prase ani ryba. Pak se mi velmi nelíbí režie."

Myslím, že snad jedině, co mají všechny čtyři filmy společné je to, že jsme v nich my dva a že mají naše stanovisko pro život. Já tomu nerad říkám optimismus. My spíš než optimisti jsme byli milovníci života a pozorovatelé absurda. S vědomím, že s absurdem se musí žít a s blbostí bojovat. Čili velmi zhruba smysl bajky *Ezop a brabeneč*. Ale to už bylo v prvním filmu . . .

Za *Americké Listy* se ptala
Jiřina Melnicarová

Den s V + W

Ve čtvrtek 18. září 1975 dojde v New Yorku k pozoruhodné kulturní události, významné zejména pro Čechy a Slováky. Na počest Jiřího Voskovce, jenž letoš oslavil sedmdesátku, pořádá Museum of Modern Art na 11 West 53rd Street Den s Voskovcem a Werichem (A Day With Voskovec and Werich), a v jeho rámci budou promítnuty všechny čtyři předválečné filmy, jež V+W natočili v Praze. Pro nás, kteří máme rádi českou kulturu, je to jedinečná příležitost shlédnout komedie, které bezesporu patří k tomu nejlepšímu, co se ve třicátých letech v Československu natočilo, a svou přítomností také přispět k úspěchu podniků, jenž má americké veřejnosti ukázat dávnou vyspělost československého umění i v oboru, který je Američanům vlastní. Program je následující:

12.00: *Pudr a benzin* (1931)

2.00: *Hej rup!* (1934)

5.30: *Svět patří nám* (1937)

8.00: *Peníze nebo život* (1932)

Všechny filmy jsou v původní české verzi, bez anglických titulů. Večerního představení v osm hodin se zúčastní Jiří Voskovec a krátce pohovoří o své filmové práci. Vstupné na každý film je \$2.—; senior citizens \$0.75.

Přijďte v co nejhojnějším počtu a pozvěte své americké známé!

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám _____ výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky *Budování státu*.

Přikládám šek (money order) na _____ dolarů.

Jméno _____

Adresa _____

Podpis _____

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

V ČINĚ LÉPE?

Přes různé zprávy o frakčních bojích a neklidu v některých městech udaje z čínských provincií naznačují, že v první polovině letošního roku vzrostla průmyslová výroba v Maově říši ve srovnání se stejným obdobím roku loňského o devět až jedenáct procent.

Devíti až jedenácti procentní přírůstek naznačuje, že se čínský průmysl po zpomalení tempa z loňského roku vzepjal k novému rozmachu. Loňský pokles způsobily frakční spory, jakož i požadavky vyšších mezd a větší kontrola nad továrnami se strany pracujících. Neklid na čínských pracovištích byl patrný i letos, ale soudě z údajů o výrobě, jakož i ze zpráv v čínském tisku, postihuje nyní jen omezený počet průmyslových odvětví a jen některé oblasti Číny. Pravděpodobně nejvíce utrpěl železářský a ocelářský průmysl, o jehož výkonu čínský tisk mlčí, a do menší míry průmysl uhelný a železnice. Pokud jde o oblasti, největší problém představuje zřejmě průmyslové město Hang-čou v provincii Če-Kiang, kam pekingské vedení nedávno poslalo přes 10.000 vojáků obnovit pořádek v továrnách. Příznacné pro letošní situaci v Číně je, že Peking zdůrazňuje zvyšování výroby a zajišťování jednoty a stability ve snaze překonat tyto nesnáze. K odhadu letošního růstu průmyslové výroby, to je deset až jedenáct procent, dospěli pozorovatelé na zá-

Mezinárodní přehled

kladě údajů, zveřejněných jedenácti provinciemi a městskými oblastmi, které se podílejí na celkové průmyslové výrobě Číny asi 60-ti procenty. Celkový stav čínského hospodářství se letos značně zlepšil vzhledem k příznivým výsledkům zemědělství. Podle údajů čínské agentury Hsinhua je letošní úroda pšenice nejlepší v dějinách země. Je patrně tak dobrá, že Peking na rozdíl od Moskvy nemá naspěch s obvyklými letními zakázkami na pšenici v cizině. Rekordní úroda pšenice považují pozorovatelé za velký výkon čínského zemědělství už proto, že rozsáhlé oblasti severní Číny trpí velkým suchem.

CO DÁLE SIHANUK?

Princ Norodom Sihanuk, titulární hlava kambodžského státu, se vrátil ze severní Koreje do Peking. Doprovázel ho vůdce rudých chmerů, místopředseda kambodžské vlády Chieu Samphan, který je skutečným vládcem Phnom Penhu, jakož i ministerský předseda Penn Nouth. Podle kambodžských informátorů v čínském hlavním městě se Sihanuk vrací do Kambodže. Nor. Sihanukův úřad v Pekingu mezitím oznámil, že se princ vydá ještě před prosincem do New Yorku, kde vystoupí s projevem na zasedání Valného shromáždění Spojených národů. Protože

se Sihanuk zdrží v New Yorku jen několik hodin, neposkytne žádné interview a předem odmítá všechna pozvání na svou adresu, praví se ve sdělení Sihanukova úřadu, rozeslaném zahraničnímu tisku v Peking.

PŘÍLEŽITOST DEMOKRACIE

Toto je citát projevu, který v Helsinkách pronesl Bruno Kreisky, kancléř Rakouské republiky. Ve svém vystoupení pravil — mimo jiné: "Velice vítám skutečnost, že se často objasňuje, že koexistenci — pojem, pod kterým rozumíme formu současně možných mírových vztahů — nelze považovat za platnou v ideologické sféře. Vítám toto vysvětlení, protože také demokratické státy jsou pevně odhodlány získávat stále větší možnosti pro prosazování myšlenky demokracie. Myslíme si, že demokracie je sama o sobě tak tvořivou formou vlády, že velké sociální reformy se uskutečňují a budou uskutečňovat i v budoucnosti v jejím rámci a při přísném dodržování jejich principů. Jsme připraveni k této soustěži a vítáme konferenci o bezpečnosti a spolupráci v Evropě také proto, že zásady, které vypracovala, by měly umožnit, aby tato soustěž probíhala mírovou cestou. Tak také rozumíme té části deklarace, v níž se hovoří o právu každého účastnického státu svobodně si zvolit a rozvíjet svůj politický, sociální, hospodářský a kulturní systém..."

BARBARSKÁ AGRESE

Hlavní albánský list, deník vládnoucí Strany práce Zeri I Populit napsal k výročí přepadení Československa před sedmi lety, že to byla sovětská sociál-imperialistická agrese a okupace. Deník pak píše: "Tato barbarská agrese byla začátkem velkého útoku namířeného proti nezávislosti mnoha zemí a národů. Kromě sovětského útoku, Češi a Slováci jsou ještě vykořisťováni Husákovou buržoasní renegátskou klikou. Československý lid však určitě získá svou svobodu, svrhne své domácí utlačovatele a vyhodí sociál-imperialistické okupanty".

NEKLIDNÝ BANGLADĚŠ

Bangladéšské orgány zatklly 26 předáků režimu, svrženého 15. srpna. Mezi zatčenými je bývalý ministerský předseda Mansur Ali a bývalý viceprezident Sejd Nazrul Islam. Všechny 26 zatčených osob bylo podle státních práva obžalováno, že za vlády šejka Mudžibura Rahmána shromažďovaly zásoby a pě-

stovaly rodinkářství. Pozorovatele překvapilo, že zatčen byl i Mansur Ali. Měl totiž brzy po převratu rozhovor s novým bangladéšským prezidentem Kondakarem Mostakem Ahmadem a dhácké noviny přinesly na prvních stránkách smínek z této schůzky. Bangladéšský rozhlas oznámil, že byly provedeny některé personální změny v nejvyšších vojenských funkcích. Náčelníkem generálního štábu bangladéšské armády byl jmenován generál Ziaur Rahmán, jeden z hrdinů z války z roku 1971 za nezávislost Bangladéše.

2.000 kilometrů dlouhá hranice mezi Indií a Bangladéšem je neprodyšně uzavřena. Oznámil to mluvčí západobengálské vlády, který vysvětlil toto opatření nutností, jak řekl, "zabránit jakémukoli eventuálnímu nedovolenému masivnímu vstupu do Indie".

USA A KUBA

Vztahy Spojených států ke Kubě jsou dobrou ilustrací pohybu na americkém kontinentě. V Latinské Americe je teď vůbec politicky velmi rušno. V Panamě City piluje 25ti členný pracovní výbor stanovy nové organizace SELA — což jsou zkratky Ekonomického systému Latinské Ameriky — jejíž založení se má slavnostně vyhlásit 25. října. Tím se za účasti Kuby, ale s vyloučením Spojených států vytvoří základna pro rozvoj a koordinaci hospodářského úsilí latinskoamerických zemí, které se poslední dobou ve své politické psychologii pozoruhodně blíží stanovisku zemí třetího světa, a to i pokud jde o takzvanou obranu jejich hospodářských zájmů a surovinových zdrojů proti tlaku průmyslových států Západu, zejména Ameriky.

INDIE

V Indii bylo od vyhlášení mimořádného stavu zatčeno prý 1.000 osob z důvodů čisté politických a 9.000 osob pro přestupky hospodářské. Asi třetina zatčených v obou těchto kategoriích je už na svobodě. Sdělil to zahraničním novinářům indický ministr informací Vid'á Čaran Šukla. Podle jeho slov bylo pozatýkáno mnoho pobudů a podobných živlů, i jinak nepohodlných osob. Kolik lidí je ještě ve vězení, ministr nemohl říci. Vyzdvihl však, že od 26. června, kdy byl vyhlášen mimořádný stav, je v Indii klid a nikde nebylo třeba použít síly. Ministr Šukla také důrazně popřel zprávy zahraničního tisku, že se někteří členové rodiny ministerské předsedkyně Indiry Gandhiové plotou do politiky nebo zasahují do vládních věcí a ujistil zahraniční novináře, že po skončení

JEDNÁNÍ ZTROSKOTALA

Jednání o budoucí rhodeské ústavě ztroskotala. Předseda bělošské menšinové vlády Ian Smith označil v parlamentě podmínky černošské Africké národní rady za nepřijatelné: žádala prý i většinovou vládu černošů. Jednání s představiteli černošských nacionalistů na rhodesko-zambijských hranicích, v železničním vagóně v mostě přes řeku Zambezi, opustil Smith brzy poté, co vstoupila do podstatnější fáze. Prohlásil, že předseda Africké národní rady, biskup Abel Muzorewa očekával, že se příštích rozhovorů v Rhodesii budou moci zúčastnit i někteří věznění nacionalisté. Takové rozhodnutí by ovšem ohrozilo rhodeskou vnitřní bezpečnost, řekl Smith, a proto odmítl žádost o imunitu delegátů, kteří údajně vraždili a páchali jiné zločiny. Nejméně dvěma členům černošské delegace, s níž Smith vyjednával, hrozí ve vlasti zatčení a vazba. Biskup Muzorewa však dokonce žádal, aby salisburská vláda zaručila osobní bezpečnost a volný návrat do exilu i Jamesu Čikeremovi, který byl v Rhodesii odsouzen jako terorista k trestu smrti.

Není tajemstvím, že ve skupinách černošských nacionalistů jsou i extrémisté. Rhodesští běloši však nechtějí připustit, že i jejich extrémistické skupiny pomáhaly rozsevat "sémě teroru jako politické zbraně. Jedinou Smithovou možností teď je vyjednávat s Rhodeskou radou náčelníků kmenů, konservativní skupinou, která roky naslouchala jeho mírovým plánům, uskutečnitelným za cenu pokračující nadvlády bělochů. Před třemi lety předložila Rhodeská vládní fronta náčelníkům návrh, aby se neklid řešil takzvanou provincializací, což v podstatě znamená decentralizaci běžné správy v oblastech jednotlivých kmenů při zachování silné ústřední vlády — která by zůstala v rukou bělochů. Nacionalisté tento návrh zamítli už tehdy, nyní, kdy jsou mezinárodně uznávanými partnery, by jej zavrhlí tím rozhodněji.

ZBRANĚ ARABŮM?

Podle zprávy francouzské tiskové kanceláře, syrský prezident Assád, který má tento měsíc navštívit Československo, chce jednat o možnosti dodávek československých zbraní. Oznámil to libanonský deník Al-Chifa-Al-Arabí. Sýrie potřebuje zbraně, protože se nyní prý cítí osamocena v konfrontaci s Izraelem. Není pochyb, že Assád zbraně od Československa dostane.

nynější fáze mimořádného stavu a cenzury nebudou na tisk uvalena žádná ústavní ani jiná zákonná omezení.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní certifikáty počítáme a vyplátíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplátíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10714

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

Případ pro détente . . .

(Dokončení z 1. strany)

Těchto prostých moudrostí se ovšem v RP nedočteme. Pochopte, mordy na hranicích, podobně jako komentáře Rudého Práva jsou namířeny zejména do republiky o naprosté nemožnosti odporu, utvrdit ho v pocitu, že už definitivně "spadla klec", že moc lidí — respektive jeho zástupců je absolutní a není úniku.

Pravděpodobně brzy se v RP dočteme o tom, že dr. Gustáv Husák vyznamenal cosi vojáka Pohraniční stráže. Nevím rozdílů-li se kdy jaká vyznamenání obsluhám plynových komor a příslušníkům popravčích čt. Pravděpodobně ano. Udělil je jak známo Vůdce Adolf Hitler. Také tentokrát se budou vyznamenávat vrahouni. Vyznamenávat je pro změnu bude dr. Gustáv Husák. Ostuda. Velká ostuda.

V letech padesátých nás zásoboval příběhy o všedním hrdinství ochránců našich hranic kdekdo. Staříček Mařenka Majerovic i bujarý Rudla Kalčík. Život hochů se zelenými čepicemi byl ovšem vždycky o cosi méně pestrý než romány s barevnými obálkami a vyšperkované reportáže. Příběhy o tom, které v rámci klidného spánku našich žen a dětí (o ÚV KSC nemluvě) musí bdít za dnů i za noci hoši na hranici. Neboť na proraďném Západě číhají haldy agentů chystající se vniknout do republiky a okrást pracující lid o výtěžek neplacených přesčasů a jiné vymoženosti tábora míru a socialismu. Nával agentů se (bohužel) nekonal. V letech šedesátých musila povolit i tahle legenda. I sebepronáňší agent imperialismu si mohl pohodlně zajet přes hranice autem. Začalo se zdát, že Československo leží opět v Evropě. Přesto i tehdy umírali na hranicích lidé. Stejně jako v letech padesátých střílela (a stejně jako dnes střílí) Pohraniční stráž z nedostatku agentů své vlastní spoluobčany. Střílela každého kdo se pokusil nedbat výtěžků socialistické společnosti. Střílela Pohraniční stráž, ale nestřílel každý příslušník PS. Přes pečlivý výběr kádrů, a přes pilnou indoktrinaci ne všichni příslušníci Pohraniční stráže měli mentalitu mordýřů. Přes pilnou indoktrinaci a přečetná opatření technického rázu nepatří deserce z řad PS směrem západním k řídkým zjevům.

V roce 1964, tedy v dobách věru dosti liberálních, prohlásil tehdejší velitel Pohraniční stráže, plukovník Peprný, že bude střílet i na kojenec, vydá-li se kojenec do zakázaného pásma. Statistika o počtu bezbranných lidí ubitých na československé hranici by byla otřesná, kdybychom ji měli možnost znát.

— Tentýž plukovník Peprný je momentálně, tušíme, do sud v kriminále, protože jednotky PS prý v letech 1968 a 1969 selhaly. Což bylo přičteno za vinu jejímu veliteli, plukovníku Peprnému. Smutné konce pro člověka, jehož dítko (takto ošetřovatelka chirurgického oddělení Ústřední vojenské nemocnice v Praze) šlo vítat rudá vojska již 21. srpna 1968. Slušné svědectví o tom, že i u příslušníka KSČ se můžeme nakonec dočkat toho, že se bude chovat jak se na člověka, občana a důstojníka sluší. Zaslouha za to, že se v letech 1968 a 1969 na československých hranicích nevrátilo, patří totiž z velké části doopravdy plukovníku Peprnému. Je slušné vzpomenout ho. Tím víc, že mu za tento projev lidství bylo ustláno ve věznici Ministerstva vnitra číslo 1, Praha-Ruzyň.

V současné době se na našich hranicích opět vraždí. Většinou tiše a nenápadně. Šumava nemá charakter Berlínské zdi. Obětí umírají v ostnatých drátech nabitých elektrickým proudem (6 — 8000 Voltů) kulkou, ranou bodákem či kolbou. Není svědků. Jen dostanete-li se náhodou do blízkosti hranic a máte-li v automobilu so lidní rádio můžete na UHV zachytit rozhovory příslušníků PS. Jinak se umírají v tichu a nenápadně.

Toto ticho bylo minulý měsíc porušeno. Podrobnosti známe z tisku. Barry Meeker, absolvent Kolumbijské university hovořící plyně šesti jazyky, veterán války ve Vietnamu, v jejímž průběhu byl při záchranných operacích, ne nepodobných těm, které prováděl v Československu, celkem sedmkrát sestřelen a několikrát zraněn, zaletěl s vypuštěnou helikopterou celkem třikrát do Československa. Dvě mise do prostoru přehraď na Lipně (odtud jde proud do překážek) byly úspěšné, osm lidí z Ulbrichtova Německa se ve zdraví dostalo za čáru tábora míru a socialismu. Při třetím letu nevyšla časová souhra v prostoru přistání na Lipně. V blízkosti přistávací plochy byly navíc ještě hlídky vyšetřující okolnosti předchozích dvou přistání, — a všechny návštěvy z Východního Německa pod nenápadným policejním dohledem. Hrdinové čs. pohraniční stráže měli připravené odstřelovače (snipery). Barry Meeker prokázal znou mír zmužilosti a odvahy. S těžce raněným děvčetem, sám raněn a krvácející a se strojem poškozeným palbou, dokázal doletět až do blízkosti nemocnice v Traunsteinu v Bavorsku. Orientoval se jen vizuálně, mapa, která mu měla sloužit k orientaci byla zalita krví. Při přistání bylo v prostřelené nádrži benzínu právě ještě na 80

vteřin letu. Bohužel, nepodařilo se mu zachránit všechny. Dvě osoby, obě rovněž zraněné palbou zůstaly v rukou čs. úřadů. O jejich osudu prozatím nic nevíme.

Détente. Co k tomu říci?

Snad přece něco. Případ pozvedl podivuhodným způsobem morálku v Československu. Podle úředního prohlášení pohraniční prý pouze opětovali palbu (a zasáhli čtrnáctileté děvče, starší ženu, pilota helikoptéry a třicetiletého muže, který postřelené děvče donesl na palubu helikoptéry a vrátil se pro její poraněnou matku. Jaký je asi pocit vojáka PS cílícího na starší ženu a nedospělé děvče? Kdo asi tomuto člověku dodal vůli k tomu stisknout spoušť? Přesto případ pozvedl morálku. Občan doma má pocit, že vše ještě není ztraceno, že kruh není docela uzavřen, že moc nad ním není neomezená, ale limitovaná statečností Barry Meekera a jím podobných. Détente. Co k tomu říci?

Snad ještě něco. Když byl současným nájemníkem Bílého domu uražen Alexander Solženicyn, a když se tak ukázalo, že program hlavy Spojených států je odvislý od libosti či nelibosti pana Brežněva, mnozí protestovali. Pan Ford se chystá kandidovat. Víme mnoho sympatického o panu Fordovi. Causa Solženicyn a causa Helsinky k tomu nepatří. Uprechli z Východní Evropy a jejich rodinní příslušníci tvoří dnes ve Spojených státech kádr přibližně šesti milionů hlasů. Nevím o mnoha organizacích z těch, jimiž se honosí československý exil, které by o tom byly do Bílého domu cosi napsaly. Víme ale o tom, že tak učinila organizace bývalých československých politických vězňů v Chicagu. Dobře. Těch šest milionů voličů je arciť sbor tuze nesecevicený, ale odtěkud je třeba začít. Organizace přistavních dělníků Východního pobřeží odmítly nakládat pšenici pro Sovětský svaz. Dobře. Moc dobře. Naše ruka je ve vaší. Řekl jim to ale někdo? Poděkovala jim některá z československých organizací v zahraničí?

Statečný muž Barry Meeker je v nemocnici. Nedbal détente. Je v nemocnici v Traunsteinu v Bavorsku. Bude mu zaplatit prostřelenou helikoptéru. Bratru asi 39 000 dolarů. Rudé Právo má bohatou tradici, kterák schovávat velké lži za malé pravdy. Dělat to i teď. Co budeme dělat my? Budeme dělat, že se nás to netýká? Budeme pokračovat v téhle hře na slušné lidi, kteří pořád jen ustupují? V téhle hře podle pravidel určených z vily sovětského velvyslance v Bubenči? Opět jednou máme možnost volit mezi morálkou a bezectí. Asi tak ja-

ko v kritické dny musil volit občan a důstojník Peprný. Naše riziko bude ovšem mnohem menší než to, které na sebe vzal tento bývalý velitel Pohraniční stráže když se odvracel od gangsteriny směrem k lidství. Neboť bezpečnost Československa, dokonce i toho momentálního, není odvislá od počtu kojenčů odstřelených na hranicích. Režim násilí platí na československých hranicích zásadně jen z důvodů obrácených do Československa. Pro pocit "spadla klec".

Opět jednou máme malou možnost něco udělat. Tak jako v případě toho "velkého obchodu s obilím" i tentokrát je naší povinností vyjádřit své sympatie. Dejme světu vědět cosi o tom, že svoboda a vůle k ní je cosi víc než dobrosrdečné pohodli. Pošleme své pozdravy Barry Meekerovi. Poděkujeme mu za to, že ještě žijí smělí lidé. Bude musit čelit soudu. Bude musit zaplatit čtyřicetitisícovou helikoptéru. Provil se neslýchanou odvahou. Porušil hromadu jakýchsi zákonů a předpisů, všechno proto, aby učinil zadost prostému lidskému pocitu po svobodě a spravedlnosti. Je-li zákon v nepravých rukou musí rytíři bez bázně a hany vždycky konat podivuhodné skutky.

Případ Barryho Meekera si zaslouží pozornosti. Pro něj samého a proto, že na něm lze tak snadno demonstrovat nehumánnost společenských poměrů v naší zemi. Také proto, že tím pomůžeme morálce lidí doma. Také proto, že tím pomůžeme obětem, které zůstaly na území Československa. Zájmem Prahy je nechat záležitost usnout, zájem Prahy je učinit doma velkou bouří, namířenou do vědomí občana Československa, a pak oběti v tichosti propustit. Aspoň v podobných případech v minulosti se tak vždy dělo. Tentokrát jsou ovšem ve hře i socialisté z NDR. Ale dáme-li si na tom záležet, může se tento případ stát bojem pražských místodržících pro-

ti světovému veřejnému mínění, — jistě nadnesené, ale pravdivé.

Skutečností jsou příliš křiklavé, ruská touha po obilí příliš velká. Exulante:

1) Pošli dopis místním novínám, soused či přítel ze zaměstnání ti zajistí pomůžu, nevěříš-li dost jazyku, který není Tvým mateřským.
2) Napiš představiteli svého státu a to autoritě lokální i jí nadřazené a neopomeň spojit případ Barryho Meekera s konferencí v Helsinkách, ruským zebáním o chléb a invasi z roku 1968. Mohou-li Rusové investovat do výzbroje, mohou zajistit také učinit cosi se svým vlastním zemědělstvím. Živit je znamená živit agresi.
3) Dej vědět o svém názoru Meekerovi. Je v nemocnici v Traunsteinu v Bavorsku. Svůj dopis můžeš rovněž světit redakci AL.

4) Pokud je Ti zatěžko učinit některou či všechny z těch věcí, protože Tvá vůle ke svobodě nepřekračuje hranice Tvého pohodlí, opatři si aspoň týdeník Time ze dne 1. září. Po vyjmutí reklamního listu 17-18 ti zůstane reportáž o incidentu na čs. hranicích na stránkách 16 a 19 pohromadě. Udělej si zeeaxové kopie a rozdej je svým spolupracovníkům a sousedům. Také jim se neopomeň zmínit o ruské potřebě chleba. O Helsinkách a o tom, že program amerického prezidenta je odvislý od libosti pana Brežněva. Víme, je to málo. V nejbližších dnech bude dr. Gustáv Husák rozdávat mordýřům od Pohraniční stráže opět medaile. Ostuda, velká ostuda. Můžeme málo. Život se hrne a malé věci odsunuje stranou. Nenechme s případem střelby na hranicích zacházet jako s malou věcí. Snad ještě existují i malé pravdy bez velkých lží. To je jedna z našich malých pravd. Možná, že můžeme věci změnit. Možná, že nikoli. V každém případě by nám samým i naší věci posloužilo kdybychom k nim dokázali říci své. Aspoň slovo.

GOLDENE STADT

Konečně také v Düsseldorfu

náš restaurant

s českými a mezinárodními specialitami

PIVO 12° PLZEŇ • BUDVAR ZE SUDU

Srdčně Vás přivítá známý pražský gastronom Vilém Bláha. • Jídla chutově upravuje mistr kuchař Vl. Malýška

GOLDENE STADT

Böhmisches Restaurant, D-4 Düsseldorf,

Mintropstr. 5 • tel. 37 93 96

Cca. 2. min. od Hlavního nádraží

SPORT Sportovní všehochut'

I. fotbalová liga pokračovala 6. kolem. Nečekaně vysoké vítězství 8:0 zaznamenala Zbrojovka Brno nad nováčkem z Trenčína. Výhrou se Brno posunulo ze 14. na 5. místo v tabulce. Další výsledky: Slavia Praha-Bohemians 1:1, Slovan Bratislava-Škoda Plzeň 5:0, Trinec-Žilina 2:0, Trnava-Inter Bratislava 2:0, Jablonec-Lok. Košice 1:2, VSS Košice-Sklouunion Teplice 4:1, Dukla-Ostrava 3:1. Tabulka po 6. kole:

1. Sn Bratislava	6 9
2. Dukla Praha	6 8
3. VSS Košice	6 8
4. Sp. Trnava	6 7
5. Slavia	6 7
6. Zbroj. Brno	6 6
7. Bohemians	6 6
8. ZVL Žilina	6 6
9. Lok. Košice	6 6
10. Baník Ostrava	6 5
11. Inter Bratislava	6 5
12. SU Teplice	6 5
13. Škoda Plzeň	6 5
14. J. Trenčín	6 5
15. TŽ Trinec	6 4
16. LIAZ Jablonec	6 4

Na mezinárodních tenisových mistrovstvích v USA ve Forest Hills se z čs. reprezentantů probojovala Martina Navrátilová (která posléze požádala v USA o azyl). V semifinále podlehl Chris Evertové 6:4, 6:4. Na cestě do semifinále Navrátilová postupně porazila Mappinovou

• Po Ant. Tkáčovi neobhájili duhové trikoty mistrů světa v dráh. cyklistice ani dvojnásobní držitelé zlatých medailí ze San Sebastianu 73 a Montrealu 71 Vačkář s Vymazalem. Ve finále tandemů prolíhali s Polskem hladce 2:0 (13,25 + 10,45). Protože se jeden z polských jezdců přes opakovanou výzvu nedostavil k antidopingové zkoušce, byli dodatečně zbaveni titulu MS a museli odejít zlaté medaile. Čs. tandemistům však titul přiznáni nebyl.

• Poprvé v historii se podařilo zaplatit 100 m kralu pod 51 vt. Na mistrovství USA v Kansas City, které jsou zároveň klasifikací pro Panamerické hry, vytvořil Jim Montgomery v rozplavbě nový svět. rekord časem 50,59 vt.

• Na brněnském okruhu se jel XXV. ročník Velké ceny Československa. Před 150 tisíci diváků čs. jezdců ve všech disciplínách totálně zklamali. Nejlepší umístění: 10. Hlavda ve 125 cm a 13. Baláž ve 350 cm.

• Ant. Bahorovský si vítězstvím ve druhé jízdě Velké ceny Belgie v Orb la Grande zajistil 3. místo v celkové klasifikaci MS motokrosu ve třídě do 125 cm.

• Čs. sportovci byli přinuceni federací min. vnitra k prohlášení,

(Anglie), Rusellovou (USA) a Courtovou (Austrálie). Soutěž žen vyhrála Chris Evertová. Druhý čs. reprezentantka R. Tomanová vypadla v 1. kole v utkání s Francouzskou Durrovou. Jan Kodeš byl vyřazen v boji o postup do čtvrtfinále Španělem G. Vilasem. J. Hřebec a V. Zedník vypadli už v prvním kole, kdežto J. Pala vyřadil v 1. kole překvapivě Inda A. Armitraje, ale ve 2. kole už na Španěla Ramirez neštil. Vítězem se stal Manuel Orantes ze Španělska.

—pza—

ve kterém "na počest 31. výročí SNP (Slov. nář. povstání) protestují proti narůstající neofašismu ve světě, vyjadřují sympatie komunisté Portugalska, žádají propuštění gentaj. ČV KS Chile L. Corvalana (největší novinový hit v Československu, trvající denně přes rok) a zamezení provokací, podobných té, která se odehrála v oblasti Lipenského jezera." Proti okupaci Československa sovětskými imperialisty neprotestoval nikdo!

• Na MS v cyklistice v belgickém Metteu dosáhli čs. dráhoví cyklisté velkého úspěchu, když ve sňahaci jízdě na 100 km skončili na 3. místě, za Polskem a SSSR.

• Na MS ve veslování v angl. Nottinghamu se probojovaly všechny čs. lodě do finále. Obstála ale jen "párová čtyřka", když vybojovala za NDR 2. místo.

• Čím dále tím větší obliby se těší v Československu nohejbal. Byla ustavena 1. liga, ve které hraje 10 mužstev. Tabulka po neúplném 15. kole vede Slavoj Hloubočín, před TJ Podolí a DP Praha.

• V Žiaru nad Hronom, (kde ještě v předvečer okupace se nyní prezident Husák zapísal svojí věrností "pražskému jaru"), sebrali čs. starí reprezentanti zápas s býv. internacionály Maďarska. Čs. Old boys vyhráli 1:2 brankami Hagaty a Bubeníka.

• Mezinárodní mistrovství Československa v golfu ve hře na rýny se stala v Mar. Lázních L. Křenková před Švýčarkou Kesslerovou.

• Interkontinentální pohár basketbalistů vyhrál s převahou SSSR Sovět. tým hraje ve stejné složení již plyných osm let, takže v jeho řadách jsou zkušenosti a ostřílení "mužiči". Sestava USA se naopak rok co rok na 100% mění. Tentokrát nebyl ve výběru ani jeden hráč prvního čtyř univerzitních celků, ani žádný hráč mistr. týmu UCLA. Proto je vítězství SSSR na turnaji "logické".

• Čs. ligová hokejová mužstva zahájila plně sezónu přátelskými zápasy a účasti na zahraničních turnajích. Sparta porazila v Nymburce Dynamo Novosibirsk 4:2, Tesla Pardubice remizovala v Moskvě s místním Spartakem 4:4 a v Kijevě se Sokol Kijev 2:2. Litvinov porazil Novosibirsk 8:5 a vyhrál tak domácí turnaj. Dukla Jihlava odjela na turnaj do Švýcarska.

• Ve dnech 25. a 26. září sehraje čs. repr. tým v Praze dva zápasy v ledním hokeji s kanadskými profiky Winnipeg Jets.

• Spory o to, který ze skokanských stylů je lepší a efektivnější trvají. Když vyhrál Dick Fosbury na OH v Mexiku skok do výšky novou technikou "flopem", přibývalo pak následovníků jako hub po dešti. V mužích dokázal Američan Stones flopem překonat latku ve výšce 230 cm, v ženách kraluje ale stredlarka (valivý styl) Ackermannová z NDR výkonem 195 cm. Avšak ani Čičan Ni Čičichin není bez "bídu". Přeskočil stredlem svoji tělesnou výšku o plných 44 cm!

• Čtvrtá nejvyšší hora světa Lhotse (8511 m) se ubrání. Hory mělo být dobyto ital. expedicí 2500 m vysokou jižní stěnou, která patří k nejpřístupnějším himálajským stěnám, neboť ještě ve výšce 8000 m představuje lezení IV-V. stupně obtížnosti. Tisíc metrů pod vrcholem museli horolezci ohraňovat pro nepřizpůsobivou počasí. Italská expedice je v pořadí třetí, která na Lhotse v posledních dvou letech ztroskotala.

VLADIMÍR ŠETINA

KRAJANÉ - EMIGRACE - EXIL

• Po delší přestávce dočkají se Češi a Slováci v západoněmeckém Hessensku premiéry českého Černého divadla s působností v zahraničí. Jde o nový celovečerní program s názvem "Lidská komedie," který zahájí svým uvedením dne 16. září v západoněmeckém Mainz (Moňučí) na scéně městských divadel. Program o třech částech (Štřípky z moderní doby, Komedie z rance a Siveňení) připravila wiesbadenská skupina Černého divadla "Velvety" vedená Bedřichem Hányšem za hudební spolupráce Václava Výtvara. Po pohostinských vystoupeních ve Wiesbadenu získala skupina stále angažmá v Mainzu, na začátku letošního roku se zúčastnila zájezdu po severním Německu, v květnu hrála na mezinárodním divadelním týdnu v rakouském Villachu. V Praze patřily dva manželské páry k pražské zájezdové skupině Černého divadla, z níž část zůstala v zahraničí po sovětské okupaci. Po Kavets" ve Wiesbadenu a zde uvedli v roce 1970 premiéru "Kontrasty", nadě. Paříži, zájezdech v Itálii, Anglii a na Bahamách usilovali se "Velvety" ve Wiesbadenu a uvedli v roce 1970 premiéru "Kontrasty." Vystupovali také v televizi a po celou dobu nelehké existence měli potíže se západoněmeckými agenturami, dávajícími přednost oficielním pražským skupinám. Nová premiéra i reprízy si proto zaslouží naši podporu.

• Novým hudebním šéfem norské opery v Oslu se stal dirigent Martin Turnovský. Je žákem Karla Ančera, v letech 1954-1958 byl dirigentem v Brně, později v Plzni a v drážďanské státní opeře i městském orchestru. Po r. 1968 dirigoval v západním Berlíně a v stuttgartské opeře. V Oslu bude dirigovat operu D. Šoukoviče Kateřina Izmaijlova, Mozartovu Kouzelnou flétnu, Straussova Růžového kavalíra a Verdiho Trubadura.

• Po knize v Československu žijícího (a zakázaného) autora Karla Pecky Štěpni (ohlašované původně pod názvem Divné podobnosti) vydalo kanadské nakladatelství manželů Skvoeckých (68 Publishers, Box 695, Postal Station "A", Toronto, Ontario M5W 1G2, Canada) další čtyři knihy. Dvě jsou útlé knížky poezie. Jako nevšední talent se zde první v exilu představuje Stanislav Mareš (nar. 1931) sbírkou "Báje z Nového světa" (32 str., Can. 4 dol.). Básní napsaná mezi léty 1970-1972 v australském exilu je vybudována na originálním spojení oldsh Vergília s moderním jazykem. V Československu byl Stanislav Mareš znám jako vynikající překladatel americké a australské poezie i autor sbírky Čas milosti (1965). Jméno dalšího básníka Antonína Brouška (nar. 1941) ze západ. Berlína se stalo v Československu známým již jeho prvotinou roku 1963 (Spodní vody). Nyní vydává verše z let 1969-1974 pod názvem "Kontraband" (58 str., Can. dol. 4,25). Z prózy vychází kniha nejoblíbenějšího spisovatele nového exilu Josefa Škvoreckého "Prima sezóna", ve které se pokračuje v osudech hrdinů z "Zbabeleu" (262 str., Can. dol. 4,95). Poslední knihou je Sál země a bibá over aneb můj šilený život s dědečkem od Shelly Ochové (118 str., Can. dol. 4,70). Ochová se nar. 1940 v Anglii, studovala na FAMU v Praze. Do literatury vstoupila detektivkou Snad ne vražda uprostřed sezóny a velmi úspěšným scénářem k dětskému filmu Máte doma lva? Autorka žije v NSR, kniha o studentce a jejím výstředním dědečkovi, který usiluje o své zatčení byla v Československu cenzurována.

• Česká duchovní služba ve Frankfurtu se přestěhovala i s pravidelným středečním klubem do nových prostornějších místností v Allerheiligenstr. 52, tel. 285710. Místnosti dostala díky pochopení a pomoci limburského biskupa dr. Kempfa, který zároveň pověřil duchovní službu na českou katolickou církevní obec se sídlem ve Frankfurtu/M.

• Primice — první mši svatou bude mít 5. října v kostele St. Ignace (33, Rue de Sévres) v Paříži o 9,30 hod. nový nářadý kněz Petr Kolář. Kněžské svěcení obdržel na krajském národní pouti v červenci v západoněmeckém Ellwangu. Petr Kolář se narodil v r. 1941 v okrese Frýdek-Místek, po válce žil s rodiči v Ostravě, studoval průmyslovou školu a po maturitě se ucházel o přijetí do lioměřického semináře, ale nebyl přijat. Pracoval pak v elektrárně v Trčbovicích a dále studoval Vysokou školu báňskou. K dokončení studií mu chyběly dva semestry, roku 1968 odchází do Vídně a vstupuje do jezuitského řádu, studuje filosofii v Mnichově a teologii v Lyonu a v Paříži. Nyní bude působit ve farnosti St. Ignace v Paříži.

SPISOVATEL JAN BENEŠ V SOKOLOVNĚ LOS ANGELES

21. SRPEN 1968

přednáška, diapozitivy, diskuse

Přehled událostí "Pražského jara". Dobové dokumenty. Okupace. Různé pohledy na otázku: "Proč jsme se nebránili?" Zachytil Alan Levy ve své knize "Rowboat to Prague" věrně situaci v Československu? Atd.

Hlavní panelista: Jan Beneš

Kdy? V sobotu 20. září 1975, v 7:30 hod. večer, v rámci veřejné schůze ČSNRA.

Kde? V sokolovně Los Angeles, 500 Western Avenue (North) Vstupné? Příspěvek na režii \$1.—

Přijďte všichni, přiveďte přátele a známé. Přijďte se ptát, nesouhlasit, diskutovat. Přijďte si koupit knihy z nakladatelství 68 Publishers Toronto. Jan Beneš Vám jistě rád podepíše svoje knihy.

ZACÍNÁ ŠKOLA . . .

Skončila doba prázdnin, děti se vrátily do školních lavic s novou chutí k učení. I naše česká škola ve Winfield otvírá svoji třídu a vítá pokročilé i nové žáky. Výhody znalosti řeči jsou neocenitelné. Zápis do naší české školy se koná v sobotu, 20. září, v 10. hod. dopoledne v kostele Sv. Jakuba — 72-01 43rd Ave, Woodside, L. I. Těšíme se, že budou všechny lavice obsazené. Školní výbor a učitelka

TUZEX zasiláme bezpečně a rychle

NEODKLÁDEJTE . . .

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 roků cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 468.00
NY — Brno — NY	\$ 483.00
NY — Piešťany — NY	\$ 508.00
NY — Bratislava — NY	\$ 474.00
NY — Košice — NY	\$ 519.00
NY — Poprad — NY	\$ 515.00

Plus \$3.— U. S. daň

Tyto ceny jsou v platnosti od 1. září do konce října. Od 1. listopadu do konce března jsou ceny ještě nižší. Mimo výše uvedených cen jsou ještě nižší — takzvané APEX-ceny. Informujte se u nás.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštivte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021 (pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

15 milionů lidí na prodej...

(Dokonč. ze str. 2.)

ni rovnováhy bezpečnosti státu a to jak vší, soudrubu, uzavírací smlouva pokládá za neslučitelné s mírovou spoluprací mezi všemi mírumilovnými národy této planety. Slavnostně jsme podepsali, proto se musíme svatosvatě držet litery podepsaného. Proč co? ČSD!: Člověče sed' doma!

Vzpomínáme si, kolik smluv, chart, úmluv a ujednání bylo od konce poslední svět. války podepsáno a jakých slibů a nadějí se lidstvu dostalo. Žádná smlouva arci není dokonalá a vyčerpávající. Žádný překlad původního textu nemůže být stoprocentní. Už význam slova "demokracie" je vystaven bezpočetným diskuzím. Co je na jedné straně demokratické, to je na druhé straně reakční.

Volnost v demokratickém slova smyslu znamená — volnost. Co jiného? Na východ od Krušných hor je však "volnost" chráněna ideologickým krunčím — převzatým z nacistického pojetí všeobecné megalomanie: co nám prospívá je právo, co nám škodí je bezpráví! Proto si nedělejme zbytečné iluze, že se z vlka stal přes jednu helsinskou noc beránk.

Proto budou i nadále aranžovány útoky z bolševických kolení, proto budou i nadále svobody chtít lidé znovu a znovu podstupovat krkolomná nebezpečí, jen aby unikli z dosahu krvavého

drápu, který: zachvátí-li Tě, zahyneš! A před sedmi lety zachvátí! a nechal si zachvácení legalizovat parlamentní smlouvou, aby se snad náhodou nevyskytl nějaký štůra a neřekl: hele, to je přece docela obyčejně sprostý vměšování se do vnitřních záležitostí! Vměšování?

Ale soudruzi! Bratrská pomoc a o té se ve smluvním dokumentu ničeho nepraví. Třicet let po strašném výbuchu atomového "hořáka" v Hirošimě, třicet let od skončení šestiletého bezpříkladného vraždění a utrpení lidstva na celém světě, v době, kdy osmset milionů lidí je ohroženo smrtí hladem, v době, kdy meziplanetární cestovní ruch se stal všední záležitostí — se musela sejít parťá na nejvyšší úrovni, aby tedy podepsala — samozřejmě — samozřejmost. Nebo snad přece jen samozřejmost ne-samozřejmost? Jsme na rozpacích a hněte nás to.

Záporné výsledky podepsaného dokumentu se již objevily v denní praxi. Šéf "enderáckého" spolku SED, jehož členové si zajistili pochvalu kremelských nadšců za účast na druhé okupaci Československa, prohlásil s libovým úsměvem: "zajisté, žádosti budou vyřizovány urychleně, jak v dokumentu psáno stojí, leč budou zamítány pro naprostý nedostatek valut." Klar, Herr Genosse, neboť ve vládní vyhlášce je důležitý bod, který stanoví že každý občan NDR, který cestuje do západní části

země bude "povinně" obmyšlen povinným zakoupením DM 15 v nadsvětovém kurzu. Totéž vydali i pražští vladaři. Tudiž, nejsou marky, občan zůstane doma a není třeba psát doložku o "neslučitelnosti zájmů," což by mohlo zavdat příčinu k domněnce, že co je psáno, není dáno! Kam bychom, soudruzi, přišli, kdyby si každý občan vzpomněl cestovat na Západ. Je nás skoro 15 miliónů. to krát 15ti a skoro čtvrt miliard západ. marek je fuč; Soudruzi, kam bychom to měli okna? My na to nemáme a nikdo se nás na to neptal.

Ale napadá mne zajímavá nabídka: kdo koupí patnáct miliónů lidí? Za babku.

J. R.

DRZOST...

(Pokrač. ze str. 1.)

koho, kde a proč. Tyto činy jsme viděli, jsou dokumentárně pro všechny příští generace zachyceny jako tvrdé memento na bolševické nájezdni barbarství, pakulturní vandalské a zradu základních lidských zákonů, pro které obětovaly milióny lidí svůj život.

Podepsání helsinského dokumentu nezmění mentalitu ruského bolševického vedení a jeho satelitů. Pozmění jen taktiku.

Kremelští Ljdimitrijové mohou kdykoliv a kdekoli podepsat jakoukoliv smlouvu či deklaraci. Jejich imperia-listický cíl zůstane stejný, protože je dán již dávnou dobovancou historií, je přes půl století živý trojedinou orthodoxní marx-leninskou pateorií a krok za krokem uskutečňovaný pomocí nového gagu — žoviálního klaunství, které je daleko nebezpečnější, než pověstné Staliny varhany.

Kdyby se stal ten zážrak a země Varšavského paktu by dodržovaly bez výjimky a dalších podmínek literu helsinského dokumentu, pak by přece jen lidstvo pokročilo o půl kupředu a nemuselo by si vymýšlet nové cesty k útoku za oslnatý plot a minová pole komunistického protoktorátu.

Obávám se s naprostou jistotou, že této starosti lidstvo ušetřeno nebude.

Jan Ryba

SEDM HUBENÝCH LET

V české kultuře je za námi sedm hubených let. Na podzim 1968 byly nejprve zastaveny kritické kulturní časopisy. Když je potlačena kritika, věci se dají do pohybu a volí se s kopce. Po převzetí moci Husákovým režimem na jaře 1969 došlo k postupné likvidaci kulturních svazů jako autonomních organizací, k rozpuštění celých vědeckých ústavů, k čistkám v divadlech, v redakcích, v nakladatelstvích, ve filmu a na všech ostatních kulturních pracovištích. Začala normalizace směrem k Stalinovu normálu. Z tohoto hlediska je normální, když spisovatel nemá vlastní myšlenky, z kultury tvořivé se vyvinula kultura reprodukcí: místo původní tvorby se naplňují u-

snesení, rezoluce a plány jakoby běželo o výrobu spotřebního zboží. Kniha není víc než několik balíčků cigareť.

V knize "Problém malého národa" byl Masaryk, který měl zkušenosti pouze s rakouskou cenzurou, ještě přesvědčen, že cenzura není všemocná, nýbrž nutné pokračává za spisovatelů své doby. Podle Masaryka by byla úspěšná jen tehdy, kdyby se sami umělci a spisovatelé stali cenzory. Tímto vynálezem se může honosit právě Stalin, nejenže udělal ze spisovatelů cenzory, ale zavěděl cenzuru integrální, která prostupuje vše od školy mateřské, přes uměleckou tvorbu až třeba po výrobu divadlních kulís.

Také u nás byla v padesátých letech zavedena tato všeobjímající integrální cenzura. Po nemnoha letech se však její monolitická stavba začala rozdrobovat sama zevnitř. Je v tom iakýsi přirozený vývoiový zákon že se každý represivní systém po čase opatřebuje, a jeho zprvu dobře naolejovaná soukolí počnou vrzat a skřípat. Také u nás to skřípe.

V padesátých letech se potla-

NA SKUNKY I UNIFORME

Novou uniformu pro policejního důstojníka Toma Waldena žádal velitel policie v Iowa City. Žádost odůvodnil tím, že stará Waldenova uniforma "páchne víc, než připouští dobrý mrav". Tom Walden byl pověřen, aby zastřelil skunka, chyceného do pastí u jedné vily. Skunk ho však spatřil první.

Listárna...

OBJEKTIVNÍ INFORMACE NEBO ZAMLCOVÁNÍ?

Vážený pane redaktore,

výborné eseje ve Vašich novinách, zejména z per Ferdinanda Peroutky a Jana Beneše, mnohé jiné články, ale také Vaše výzva k finanční podpoře Vašeho listu mne nutí k několika poznámkám.

Vaše noviny jsou jedny z nejlepších novin v českém jazyce na americkém kontinentě. Tento názor sdílí i moji přátelé doma, kam se mi občas podaří nějaký článek či číslo poslat. Nevím jen mým názorem, že za vysoký standard Vašich novin musíme vděčit hlavně panu Peroutkovi a v posledním roce také panu Benešovi. Patřím k posrpuorému exilu a "vychován" jsem byl komunistickými školami. Pan Peroutka nám říká, co jsme dobře nevěděli, pan Beneš píše to, co bychom chtěli říct starší generaci my. Píší to v plurálu proto, že vyjadřují nejen můj názor, ale i řady jiných zde v exilu a pak také těch, kteří zůstali doma. Ti mladí doma mne zrodli v roce 1968 za místopředsedu demokratického Svazu pracovníků mládeže a do organizačního výboru podnikové rady.

S některým názory, publikovanými ve Vašich novinách, samozřejmě nesouhlasíme, ale hodnotíme, že v poslední době publikujete názory kontroverzní. Bylo období, kdy jste tiskl převážně názory domácích či exilových "liberálů". K tomu bych Vám chtěl jen podotknout, že ti mladí lidé, co se snažili před sedmi lety holými rukama bojovat proti sovětským tankům, hladovkami a sebevraždami demonstrovat odpor proti okupaci před světovým fórem, se cítili (a také skutečně byli) všemi těmi mluvčími a vůdci "socialismu s lidskou tváří" v kritických dnech a měsících okupace zrazení. Vůdce "Pražského jara" měli dost příležitosti, aby zorganizovali promyšlený podzemní odboj proti okupantům a jejich přísluhovačům. Odhodlaných mladých lidí bylo dost — ale vůdce, pokud hned nezmizeli, vyzývají k pasivní, směšným jednodyným stávkám, k neodporování násilí. Krev mladých entuziastů byla prolévána zbytečně v bezúčelných demonstracích.

Každý pokus jednotlivců či skupin o organizování ilegálního dlouhodobého odporu byl pak bagatelizován, protože neodporoval "vyjednávací taktice" s nepřitelem. Jako kdyby nás historie tisíckrát nepoučila, že s komunisty moskevského ražení vyjednávání nikdy ke kompromisu nevedlo, natož pak k vítězství. Nikdo z vůdců "Pražského jara", kteří byli marně do Moskvy, nenašel dost charakteru a odvahy, aby odešel v pozdější, chodná době do exilu a zde podal svědectví o Moskevském diktátu. Na námítky, že všechno to by přineslo jen větší utrpení našim doma, je možná jen jedna odpověď: Svoboda není zadarmo. Rida a teror vyvolává revoluční atmosféru. Sabotáže, atentáty a "hit-and-run-akce" by nejen odrazovaly přísluhovače okupantů od jejich špinavé práce, ale demonstrovaly by před celým světem pravou situaci v "láboře míru a socialismu". A revoluční hnutí je nakažlivé. Sověty by dnes asi utrumfovaly v Helsinkách, uairním západním lericovým intelektuálům a snilkům o "détente" v senátu i kládě USA by se asi udělalo trochu více jasno o komunismu.

S názory Džilasů či Habrmannů a jiných, že Západ má naplno obchodovat s komunistickými režimy pak vůbec nesouhlasíme. Je pravda, že neobchodování zatím nikdy nepřineslo zvrát komunistického režimu, ale cožpak práce ubohá ekonomická situace nepřivedla Norotního k pádu a nezaprčičnila Maďarskou revoluci? Dodnes kritizujeme americké či švédské firmy, které obchodovaly s Hitlerem. Nenacházíme rozdíl mezi diktaturou nacistickou a komunistickou v jejich ignoraci lidských práv.

A tak s počtem odporu musíme dnes pozorovat, jak představitelé demokratického Západu se objímají a připíjejí si s masovými eraky — výborná škola morálky pro nastupující generaci, není-liž pravda? A to prý pro dobro a mír našich dětí (!) — menší to prý nebezpečí atomové války. Pročpak se asi komunisté v Kremli nebojí atomové války, proč nezastavili ze strachu z ní svoji podporu agrese v Indochíně, proč i oni nedělají ústupky?

Ve Vašich novinách se mi nelíbí, že přesto, že máte občas rubriku o krajanské a exilové činnosti, téměř vůbec neinformujete o činnosti organizace politicky neaktivnější — o Československé národní radě americké a pak o zartvěkřestání a slibných krocích Rady svobodního Československa. Jde tu o objektivní informování čtenářů a i zamlčování něčeho je již desinformace.

Vaše novina odebíráám od prvních měsíců mého pobytu v USA, od podzimu 1969. Koupil jsem asi všechno, co jste od té doby vydal, včetně pokasu o "Perspektivy socialismu". Vaše noviny jsem doporučil mnoha známým. Finančně Vám naše organizace v Los Angeles pomoci moc nemůže, ale budeme v našem místním bulletinu (300 vátisků) propagovat záclama Vaše noviny. Věříme, že setrváte v objektivním kurzu a vedle názoru Džilasů se budou objívat i články Jana Beneše.

S pozdravem

J. BŘEZINSKÝ

Jaroslav Presler

Skandinávie pod dohledem superpolitiky

Od té doby, co se ozval švédský ministerský předseda Olof Palme úzkým jasným způsobem na obranu Duběčka proti "kreaturám diktatury" a stal se tak podle mýčky švédských novin nejpopulárnějším politikem v Československu, zájem o problematiku našeho domova třel. Nabírá ovšem nové a širší aspekty i díky v souvislosti s celkovým politickým a ekonomickým vývojem ve Švédsku a ve světě. Skandinávci se probudili do nové skutečnosti. Už to není o nebudě tichý kotlů mimo Evropu. Toto vědomí proniká do hlav a srdcí prostého lidu, na konferenci státníků a ekonomů, na stoly operačních štábů a vojenských strategií. Superpolitika a problém malých národů žijí v nové metamorfóze.

Nelze se ovšem domýšlet, že silná vlna sebeanalýzy vlastního postavení ve světové supermocenské politice byla způsobena teprve rozruchem kolem Duběčkova dopisu. Příčiny jsou složitější. Ale Duběčkův osud symbolizuje boj proti útoku. Varuje před podezřením agrese různých ražení. A zejména je namířeno proti lehkověrné a klamné sebezjistě "to se u nás nemůže stát".

GEOGRAFICKÁ SUGESCE A SKUTEČNOST

Země na Severu jsou stále více vtahovány do centra prvořadých světových zájmů supermocností. Nejen proto, že některé z nich jsou členy NATO, jedna země pak ve sféře sovětského vlivu a Švédsko mimo bloky. Rovněž ne proto, že se chudý bratranec přes noc stal energetikou velmoci a že o přízeň Norska v tu chvíli usilují i mocní tohoto světa. Hlavně proto, že se pojednou na Severu cítí vzdálenost mocného souseda na východě mnohem kratší než dříve.

Geografická sugesce je odrazem tvrdé reality, že Sever hraje stále důležitější úlohu v politických, ekonomických a vojenských plánech Moskvy. Je to patrné např. i z toho, že se v minulém roce prudce zvýšil obchod se zeměmi sovětského bloku, kam švédský export vzrostl o 50%. Největším odběratelem se stalo Polsko se Sovětským svazem. Celá Skandinávie je další etapou obchodně-politické expanze sovětů a té se těžko odolává v době očekávaného oslabení konjunktury. Ta se zatím nejsilněji a často dramaticky projevila v Dánsku, kde průmysl nadále pracuje hluboko pod svou kapacitou. Finsko se dostalo ještě do silnější závislosti v důsledku naftové krize, když SSSR převzal zajištění 60% finské potřeby nafty a zemního plynu.

Sovětský zájem o severskou oblast není nejnovějšího data. Od konce války se tam SSSR pokoušel rozšířit svůj vliv. Politicky mu v tom bylo na překážku i stanovisko švédské komunistické strany, odmítající např. invasi do ČSSR a kritické vůči mocenským ambicím moskevského centra. Pehříchu odchod Hermanssona z předsednického místa předznamenává v tom směru už jistou změnu. Sovětům se také nezdařilo prostřednictvím odborových organizací navá-

zat "širší bratrské styky", přestože předseda Ústřední zemské odborové organizace (LO) byl oficiálním hostem v Moskvě. Zejména však překážkou byly demokratické tradice severských zemí opírat se o vlastní spolupráci a tu prohlubovat.

Tradiční snahy se nezměnily, citění lidu také ne, ale změnil se poměr. Přišla doba, kdy globální politika supermocností nerespektuje lokální zájmy, kdy je nutné se vyrovnávat s nezbytností.

Mnohé se zdá nasvědčovat, že takovou vynucenou novou fázi může být rozšíření spolupráce severských zemí s euroasijskou zemí na východě. Z toho důvodu byl s různými pochyby přijat návrh finského ministra obchodu Jaimu Laine na spolupráci severských zemí se Sovětským svazem. Přednesl jej v proslovu na zasedání finsko-švédské obchodní komory ve Stockholmu a navázal tak na myšlenku, kterou před ním v Oslo už vyslovil generální ředitel švédského automobilového koncernu Pehr Gyllenhammar. Pragmatistický šéf Volvo často naznačuje — jako soukromá osoba — politicko-hospodářské představy oficiálních reprezentantů země. Ministr Laine opatrně zdůraznil, že "Gyllenhammar myslel hlavně na problematiku energetického zásobování" když se vyslovil pro spolupráci mezi Norskem, Švédskem, Finskem a ev. Sovětským svazem, ale současně přý "zdůraznil i aspekty všeobecně průmyslové a ekonomické". Laine mu je myslitelná nejen čtyřstranná spolupráce (Norsko, Švédsko, Finsko, Sovětský svaz), ale i třístranná mezi Finskem, Švédskem a Sovětským svazem. Právě tato alternativa však vyvolává tajné obavy těch, kteří si myslí, že bacil "finlandizace" je snadno přenosný. Politická optimistická se domnívají, že rozšíření spolupráce může naopak poněkud uvolnit pouta finlandizované země. Tento optimistický odhad se ovšem neshoduje s dosavadní praxí, spíše formovanou podle známé poučky Brežněvovy doktríny, že čím větší uvolňování, tím ostřejší ideologický boj.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ EXPORTNÍ ZÁSTUPCE

Zatím co se odehrávala mezi Norskem, Švédskem, Finskem závažná partie možné spolupráce s SSSR, odjela do této země komunistické

diktatury dánská královna Margrethe na historickou státní návštěvu. S její cestou byly spojeny naděje na podstatné rozšíření obchodních styků. Moskevská vládnoucí trojka pochodovala vstříc na rozvinutém rudém kobereci královským hostům, doprovázeným ministrem obchodu a ministrem zahraničních věcí. Nad výsledky této cesty si mne radostně ruce dánský textilní průmysl, který očekává obrovské objektivky. Dánské firmy zainteresované na spolupráci s USA se však netvaří zklamané. Dojde na ně řada napřesrok. Královna Margrethe spolu s manželem princem Henrikem odjede i do USA na státní návštěvu a aby urovnala cestu pro větší obchodování. Přijala také nabídku americké televizní společnosti NBC, aby s ní natočila letos půldruháhodinový program, kde budou i záběry z moskevské cesty. Očekává se, že v USA její shlédne na 40 mil. diváků. Bude se vysílat v září, přesně šest měsíců před uskutečněním návštěvy. Královští manželé, zejména ale Margrethe, jsou považováni za nejpřesvědčivější obchodní zástupce Dánska. "Královský pár nám v cizině dělá reklamu za nejméně jednu miliardu ročně", prohlásil významný exportní ředitel v Dánsku, "a přitom nás stojí královský dům jen 10,14 miliónů".

"NEZNÁMÉ" PONORKY VE SKANDINÁVSKÝCH VODÁCH

Sovětský svaz však nepřijímá a nevysílá na návštěvu jen obvyklé reprezentanty. Ve vodách kolem severských zemí jsou stopy i jiných návštěv. Turisté plavící se mezi Dánskem a Švédskem na trati Malmö-Kodaň mohou sledovat sovětskou loď, která po měsíce vykonává svou "studijní" činnost. Neuplyne nikdy mnoho času, aby opět nebyl hlášen objev neznámých ponorek. Severní moře se jimi jen hemží. Ne tak dávno byla jejich přítomnost zaznamenána také v norském fjordu u Stavangeru v blízkosti budovaných zařízení pro těžbu nafty z mořského dna. Norové si na "neznámé" návštěvníky uvykli, o něco méně zvyklí jsou Švédci, když ve svých vodách zjistí "neznámou" ponorku. Nejméně však jsou klidní ve štábu NATO. Potvrdilo se to opět na posledním zasedání ministrů obrany, kdy vyjádřili znepokojení nad aktivitou Sovětského svazu v severních mořích.

SSSR pokládá mořskou cestu kolem Norska a Baltické moře za neocenitelný spoj do Atlantiku a polární cestou do Severní Ameriky. Svůj zájem dokumentuje soustředěním masivních vojenských prostředků. Odhaduje se, že zde má k dispozici 60% ve-

škeré své námořní kapacity, zejména podmořské. Nic divného, že v kombinaci s letectvem se mění norské moře v moře sovětské. Když i zde probíhaly v této době velké námořní manévry sovětského bloku "Océán 75", byly zhodnoceny na zasedání v Bruselu experty NATO za "dosud největší" a "impouňující". Na jejich základě mluví NATO bez váhání vyslovit názor, že není pochyb o tom, že "sovětský blok může ovládnout oblast od Severního mysu až k Mysu Dobré naděje." Při manévrech to dokázal za necelý týden. Také se znovu potvrdilo, že může bez velkých potíží kontrolovat tzv. naftovou linii, která je jedinou cestou pro velké tankové lodě do Evropy.

IAKÁ VÁLKA, TAKOVÁ OBRANA

Otázky obrany se samozřejmě nediskutují toliko ve vrcholných orgánech NATO, ale i v severských zemích. Zajímavý průběh mají ve Švédsku. Tematika se v poslední době zúžila na základní taktickou otázku jaká válka a jaká obrana. Zda je vhodnější vsadit peníze poplatníků na moderní vyba-venou řádovou armádu, či na obranu všeho lidu až do krajních důsledků gerilového boje. Na toto téma napsal švédský list Folkbladet Östgöten, že válka se rozhodne masovým nasazením lidí — kteří vědí za co bojují a nasazením nejmodernější válečné techniky. "Takových zbraní švédská armáda užívá v dostatečné míře a máme předpoklady, že tomu tak bude i v budoucnu". Je však potřebné, pokračuje list, uvážit, zda nepřítel vpadne do země, aby se přes naše území dostal k cíli (tj. na západ). Pak "je samozřejmě, aby se prostředky vsadily na hypermoderní letectvé a námořní jednotky, které mohou být udržovány v nejvyšší připravenosti." Jak však si můžeme být jisti, "že nepřítel nebude chtít, nebo nebude moci pokračovat v přechodu?" Co když zůstane, "aby využíval našeho průmyslového potenciálu a našeho teritoria?" V takovém případě bude pro nepřítel nejnepříznivější, bude-li jej moci atakovat decentralizovaná obranná moc, která nejen rychle útočí, ale také se rychle přesunuje na velké rozloze. Toto podle autora platí i pro případ, jestliže nepřítel vpadne do země, aby si vytvořil "koridor" v cestě na západ. Úvodník se plně vyslovuje ve prospěch obrany celého národa, kdy každý jednotlivec má významný úkol.

MALE NÁRODY MAJÍ PRÁVO NA SAMOSTATNOST

Téměř nepovšimnuta zůstala veřejnosti výzva Sovětského svazu u příležitosti 30. výročí vítězství, aby definitivně skončila studená válka, snížila se zbrojení a "přestalo vměšování do vnitřních

záležitostí jiných zemí". Zato však listy si povšimly u příležitosti výročí jiných rysů vývoje. Deník Gefle Dagblad v úvodníku psal: Přišel mir, ale ten nedal svobodu všem. Země, které byly ovládnuty Sovětským svazem musely přijmout komunistickou diktaturu řízenou z Moskvy . . . Estonsko, Litva, Lotyšsko, Polsko, Maďarsko, Rumunsko, NDR, Československo — všechny tyto státy s komunistickým režimem nám ukazují největší evropskou tragedii po r. 1945."

Připomněl potom, že Hitler byl zničen, ale jeho duchovní dědictví přežívá v evropských diktaturách. Kreml dává rozkazy, které "quislingové a kreatury potom vykonávají". Žádná práva se netolerují. Sovětské tanky už několikrát dokázaly, že "zůstávají nejdůležitějším nástrojem moskevského komunismu." Ale i jinak se reaguje na dobové události.

Ministerský předseda Palme zdůraznil v poslední době zvlášť nápadné právo malých národů, aby byly slyšeny i při velkých mezinárodních otázkách. Švédský ministr zahraničí nedávno v Bukurešti řekl: "Podporujeme Rumunsko. Malé země musí mít právo na vlastní stanovisko . . ." A snad, aby politická aktivita těchto dnů dostala výraznější akcent, podepsal švédský svaz průmyslníků spolu s nejnirovnější skupinou, před časem proskribovanou, pozvánky na slavnostní výroční setkání Sdružení švédsko-činského přátelství kapitánů švédského hospodářství, diplomatických zástupců Čínské lidové republiky i členům švédské vlády.

ZÁBLESKY ZÁŘE A POZNÁNÍ

Nad Skandinávií se mohou pozorovat záblesky východní záře, norské moře se může jevit jako sovětské. Ale také citlivější rozpoznávání současných politických poměrů ve světě. A to i za barikádou propagandistických frází, které chrlí superpozouně.

Člověk uvažuje, zamítá, ale pak se rozhoduje a utvrzuje ve slibné naději — případ Dubček přispěl k tomuto vývoji.

fh

ZASE LOCHNESSKA

Nessie, nestvůra ze skotského jezera Loch Ness ještě pořád vzrušuje lidi. Nedávno vymysleli místní podnikavci následující trik: postavili model samičky, se všemi pávaby, zelenými jiskřícíma toužícíma očima a s milostnými zvuky. V útrokách tohoto modelu se hodlají schovat dva muži s periskopem a radio-stanicí. Doufají, že živoucí lochnesská potvora se přijde seznámit.

hranice až příliš dobře.

Pravda neznačí hranici? Zato